

Pohjois-Pohjanmaan ilmastokahvit

30.3.2022 klo 9-10

Maakunta ilmastotoimissa – suunnitelmista käytäntöön

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta 2021-2030

Kohti hiilineutraalia Pohjois-Pohjanmaata

Ritva Isomäki

Erityisasiantuntija

Bio- ja kiertotalous, ilmastoasiat

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

TERVETULOA!

Kuusamo,
Oulu ja
Haapavesi

www.pohjois-pohjanmaa.fi/popilmasto

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotyön lähtökohdat

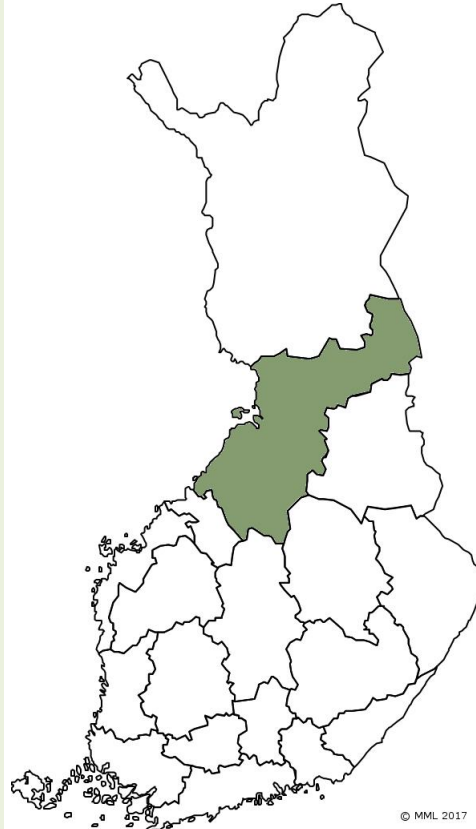
- Ilmasto- ja energiastrategia vuosilta 2010 ja 2011.
- Toimintaympäristön vaatimukset muuttuneet.

POPilmasto Pohjois-Pohjanmaan liitto, POPilmasto-hanke koordinoi prosessia (EAKR, ELY-keskus). Yhteistyössä Canemure-hanke.

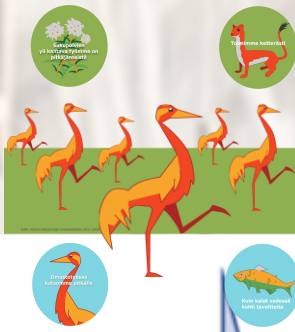
Maakuntahallitus asetti ilmastotyön neuvottelukunnan ohjaamaan työtä (1/2019).

- Metsien puusto kasvaa 11 Mm³ ja hakkuissa poistuu noin 8,63 Mm³ runkopuuta vuodessa (VMI11/12 LUKE tilastotietokanta)
- Suomen soisin maakunta: metsätalousmaasta noin 50 % turvemaita
- Maan suurin maidon ja naudanlihan tuottaja
- Maakuntien suurin luomuviljelyala
- Suomen tuulivoimamaakunta: noin 40 % tuulivoimasta tuotetaan Pohjois-Pohjanmaalla
- Pitkät etäisyydet
- Yritykset - TKI – Osaaminen

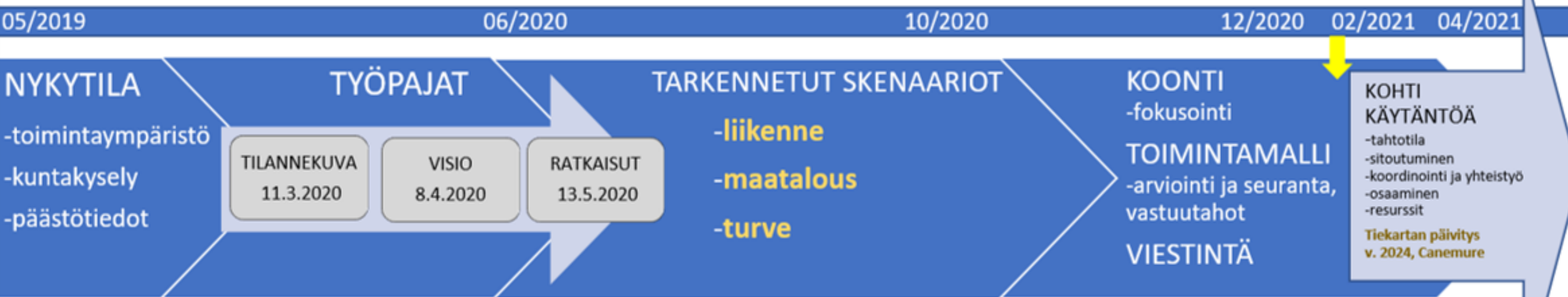

- 10 Hinku-kuntaa*: 21 % asukkaista Haapajärvi, Ii, Lumijoki, Muhos, Pyhäjärvi, Raahen, Tyrnävä, Ylivieska, Vaala ja Utajärvi
- *Suomen ympäristökeskuksen koordinoima Hiilineutraalien (Hinku) kuntien verkosto, jonka tavoite on vähentää päästöjä 80 % vuodesta 2007 vuoteen 2030 mennessä.
- Oulun kaupungin ympäristöohjelma kattaa 50 % asukkaista
- Kuntien energiatehokkuus -sopimuksia ja resurssiviisasta toimintaa
- 413 000 asukasta, 30 kuntaa

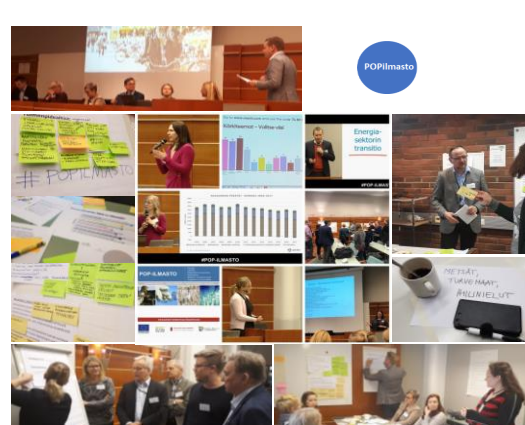
Prosessi

-Tieto & vuorovaikutus

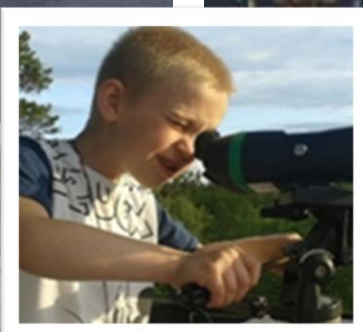
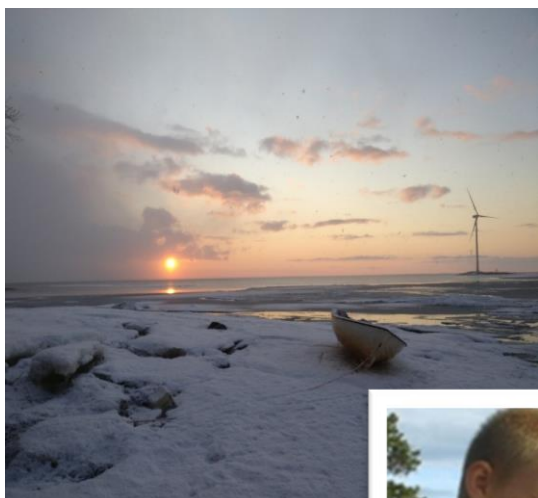

-Alueellinen metsäohjelma -Liikennejärjestelmäsuunnitelma2040 -Maaseutuohjelma

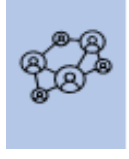

VISIO

Kohti hiilineutraalia Pohjois-Pohjanmaata

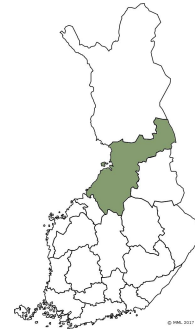
Kuva: Suomen ympäristökeskus

Pohjois- Pohjanmaan ilmastotyön kärkiteemat

- Kaikki ratkaisee -

1. Älykäs bio- ja kiertotalous toimii ilmastotyön perustana
 2. Energian tuotanto ja käyttö on kestävä, tehokasta ja vähäpäästöistä
 3. Liikenne on vähäpäästöistä
 4. Maatalous kehittyy hiilensitojana
 5. Maankäyttö on ilmastoviisasta ja kiertotaloutta edistävää
 6. Metsät ja suot toimivat tehokkaina hiilinieluinä; Turve hyödynnetään kestävästi
 7. Yhteistyö ja sektorirajat ylittävät toimintamallit luovat elinvoimaa ja liiketoimintamahdollisuuksia
- Sopeutuminen osana kärkiteemoja
- Liki 130 toimenpidettä

*Emme omista maata
-lainaamme sitä
tulevilta sukupolvilta*

Ydinviestit

Tarinana: <https://bit.ly/3KKwclP>

Kurkkaa, mitä maakuntatunnuksilla on kerrottavaa!

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta 2021-2030
– Kohti hiilineutraalia Pohjois-Pohjanmaata

Pohjois-Pohjanmaan liitto
Julkaisu A:63; ISBN 978-952-5731-76-7 (pdf); ISSN 1236-8385

<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2021/02/A63-.pdf>

https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2021/04/Northern-Ostrobothnia-Climate-Road-Map-2021_2030_A63eng.pdf

www.pohjois-pohjanmaa.fi/popilmasto
Yhteistyössä Canemure-hanke www.hiilineutraalisuomi.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartan toimeenpano ja seuranta

- Toteutuakseen laajassa yhteistyössä asetetut ilmastotavoitteet vaativat jaettavaa johtajuutta, toimijoiden sitoutumista ja yhdessä tekemistä sekä taloudellisia resursseja ja resurssien täysimääräistä hyödyntämistä.
- Julkinen sektori (kunnat, kaupungit, viranomaiset), yritykset, TKI-organisaatiot, järjestöt ja asukkaat ovat kaikki osa ilmastotyötä: edistään, tukien ja toteuttaen.
- EU:n vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal), EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmat, ja kansalliset rahoitukset kohdentavat merkittävästi resursseja ilmastotyöhön.
- Ilmastotavoitteet ovat keskeinen osa maakunnan kehittämistä ja alueiden käytön suunnittelua.
- Maakunnan ilmastotavoitteet tukevat paitsi ilmastonmuutoksen hillintää, siihen sopeutumista ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä, myös aluetaloutta.

Luotu yhteistyöverkosto jatkaa toimintaansa alueen monipuolisen ilmastotyön seurannassa, edistämässä, tukemisessa ja toteuttamisessa. Neuvottelukunta on nimetty 14.3.2022. [Ilmastotyön neuvottelukunta - Pohjoisen puolesta avoimessa yhteistyössä \(pohjois-pohjanmaa.fi\)](https://pohjois-pohjanmaa.fi)

- Toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinnissa käytetään kasvihuonekaasupäästöjen laskentaa, joka päivitetään vuosittain Suomen ympäristökeskuksen toimesta.
- Canemure päivittää tiekartan vuonna 2024.

Ilmastotiekartta on tehty laajassa yhteistyössä. Tiekartta antaa toimintaympäristön kehittämisen suuntaviivat, jotta alan kehittäjäorganisaatiot voisivat kohdistaa resurssinsa oikein. Yritykset tekevät omat yritystoiminnan kehittämistä ja uudistamista koskevat strategiset päätöksensä ja valintansa huomioiden toimintaympäristön tarjoamat liiketoimintamahdollisuudet ja käytettävissään olevan tki-tuen.

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma

- Pohjois-Pohjanmaa saa ohjelmakauden 2021-2027 aikana myöntövaltuuksia EU+valtio yhteensä **356 milj. €**.
- Summa jakaantuu rahastoittain seuraavasti:
 - Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) 153 milj. €,
 - Euroopan sosiaalirahasto (ESR+) 84 milj. € ja
 - Oikeudenmukaisen siirtymänrahasto (JTF) 119 milj. €.

- **EAKR-rahoituksesta 35 % on käytettävä ilmastotoimiin.**
- Pohjois-Pohjanmaan liitto myöntää vuositasolla **n. 9 milj.€** tukea (EAKR/JTF+valtio).
- Ohjelman toimeenpano käynnistyy asteittain hankehauilla maaliskuuhun 2022 aikana. Rahoitusta myöntävät maakuntien liitot, ELY-keskukset ja Ruokavirasto. JTF-rahaston toimeenpano käynnistyy syksyllä 2022.
- Lisätietoa Pohjois-Pohjanmaan liiton hausta:
<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/rahoitus/eun-alue-ja-rakennepolitiikan-ohjelmakauden-2021-2027-valmistelu/eu-rahoituksen-hakeminen/>
- EAKR-rahoitus kohdennetaan pk-yritysten yritystukiin, julkisten toimijoiden elinkeinoelämää edistäviin innovaatiohankkeisiin, digitalisaatioon, ilmastotoimiin, kuten uusiutuvan energian edistämiseen, energiatehokkuuteen, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja kiertotalouteen, sekä elinkeinoelämää tukeviin pienimuotoisiin liikenneinfrastruktuurihankkeisiin. ESR-rahoituksella tuetaan työllisyyttä, osaamista, työelämän kehittämistä, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta.
- JTF-rahoitus kohdennetaan Pohjois-Pohjanmaan oikeudenmukaisen siirtymäsuunnitelman mukaisiin toimiin.

Aluekehityspäällikkö:

Ojala Heikki

Puh. +358 50 433 3951

Aluekehitysasiantuntijat:

Lappalainen Aki

Puh. +358 40 502 1851

Laukkanen Heikki

Puh. +358 50 918 0035

Lämsä Mari

Puh. +358 40 685 4016

Timisjärvi Katarina

Puh. +358 40 685 4025

Ilmastokahvit 30.3.2022

Hiiliviisaan biotalouden innovaatioekosysteemi

Marjo Kämäräinen, Projektipäällikkö, Naturpolis Oy

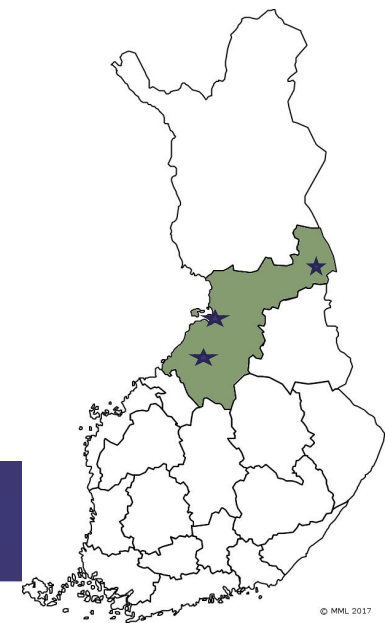
LIKE liiketoimintaa kiertotaloudesta -hanke ja kiertotalousklusteri

Katri Luoma-aho, projektipäällikkö, Business Oulu

Nordfuel – Liikenteen polttoainetta kestävästi hoidetuista metsistä

Teija Mäyrä, teknologiapäällikkö, NordFuel Oy

Ei ole mitään syytä
painaa päätä pensaaseen,
keinoja on!

KIITOS!

ritva.isomaki@pohjois-pohjanmaa.fi

Puh. 040 685 4026

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta 2021-2030
– Kohti hiilineutraalia Pohjois-Pohjanmaata

Pohjois-Pohjanmaan liitto
Julkaisu A:63; ISBN 978-952-5731-76-7 (pdf); ISSN 1236-8385

<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2021/02/A63-.pdf>

https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2021/04/Northern-Ostrobothnia-Climate-Road-Map-2021_2030_A63eng.pdf

Kohti hiilineutraalia Pohjois-Pohjanmaata

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotyön kärkiteemat - Kaikki ratkaisee

1. Älykäs bio- ja kiertotaloustoimii ilmastotyön perustana

1. Biokaasun tuotantoa ja käyttöä edistetään ravinnekierto ja ympäristövaikutukset huomioiden
2. Luonnonvarat - kestäväan käyttöön pohjautuvien tuotteiden ja liiketoiminnan kehittäminen
3. Puurakentamista edistetään – osana ilmastoviisasta rakentamista
4. Maa-, kivi- ja uusiomateriaalien käyttöä koordinoidaan ja niitä hyödynnetään kiertotalouden mukaisesti
5. ICT-osaamisen hyödyntäminen
6. Jätteet ja sivuvirrat kierrätetään ja hyödynnetään

2. Energiantuotanto ja käyttöön kestävä, tehokasta ja vähäpäästöistä

1. Fossiilista energiaa korvaavaa uusiutuvan energian tuotantoa edistetään maakunnan vahvuuksiin pohjautuen
2. Vähäpäästöisen, tehokkaan ja joustavan, energijärjestelmän kehittäminen
3. Energiakäytön tehokkuutta ja vähäpäästöisyyttä tuetaan

3. Liikenne on vähäpäästöistä

1. Vähäpäästöiset liikennevälineet & 2. Uusiutuvat polttoaineet

Maakunnallinen uusiutuvien polttoaineiden ohjelma
Sähköisen henkilöautoliikenteen saavutettavuus
Julkisen sektorin vähäpäästöiset liikennevälineet

3. Kestävä liikkuminen & 4. Tehokkaat tavarakuljetukset

Uusimpaan tietoon perustuva liikennejärjestelmäsuunnittelu
Kestävän liikkumisen infrastruktuuri ja palvelut
Bio- ja kiertotalouden massojen kuljetusreitit ja terminaalit

5. Liikkumistarpeen vähentäminen sektorirajat ylittävällä yhteistyöllä

Maankäyttö ja palvelurakenne
Etäpalvelut ja paikkariippumaton työnteko

Sopeutuminen osana kärkiteemoja

4. Maatalous kehittyi hiilensitojana

1. Uusien kasvien viljely uusiin ruokavaliioihin, uudet proteiinin lähteet
2. Maatalouden resurssitehokkuuden edistäminen
3. Maaperän hiilinielun vahvistaminen ja hiiliviljely
4. Biojakeiden ja sivuvirtojen kestävä hyödyntäminen
5. Turvemaiden viljelytoimien kehittäminen ympäristöystävällisimmäksi

5. Maankäyttö on ilmastoviisasta ja kiertotaloutta edistävää

1. Uusiutuvan energian tuotannon aluevaraukset hiilinielut säilyttäen
2. Maankäytölliset edellytykset vähähiiliselle liikkumiselle
3. Ilmastotavoitteet ja luonnon monimuotoisuus jäsenkuntien maapolitiikan keskiöön
4. Ilmastoviisasta ja vähähiilinen rakentaminen - oikea materiaali oikeaan paikkaan
5. Eri toimialat ylittävien mahdollisuuksien ja symbioosin tunnistaminen ja kiertotalous
6. Minimoidaan metsätaloukseen väheneminen liikenteen, rakentamisen ja energiantuotannon ratkaisuja toteutettaessa

6. Metsät ja suot toimivat tehokkaina hiilinieluinä; Turve hyödynnetään kestävästi

1. Metsänhoito ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa sekä pitkäikäiset puutuotteet
2. Metsien hiilinielun kasvattaminen - uudet teknologiat
3. Soiden ennallistaminen ja soiden nieluvaikutusten lisääminen - tarve- ja vaikutusarviointiin pohjautuen
4. Turpeen vaihtoehtoiset ja uudet käyttömuodot ja aktiivinen vaikuttaminen
5. Turvetuotantoalueiden tuleva käyttö

7. Yhteistyö ja sektorirajat ylittävät toimintamallit luovat elinvoimaa ja liiketoimintamahdollisuuksia

1. Toimialarajat ylittävää yhteistyötä edistetään aktiivisesti
2. Hyödynnetään aktiivisesti uusia rahoituslähteitä, priorisoidaan ja ohjataan rahoitusta ilmastostrategian mukaisesti
3. Tuetaan ruokaketjun vähähiilisyttä
4. Maakunta ilmastotyön kehitysalustana ja edistäjänä
5. Edistetään bio- ja kiertotalouden sekä ilmastoasioiden opetusta ja koulutusta, lisätään tiedotusta ja viestintää
6. Julkisia hankintaprosesseja uudistetaan

LIIKENNE

Tieliikenteessä 34 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä käyttövoimamuutoksin: 300 kt CO₂e

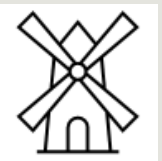
MAATALOUS

Maataloudessa 23 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä mm. turvemaiden viljelyn muutoksilla ja uusiutuvalla energialla: noin 300 kt CO₂e

TURVE

Turpeen energiakäytön vähentymisen seurauksena päästövähennys vuoteen 2035 mennessä 700 kt CO₂e

TUULIVOIMA

Pohjois-Pohjanmaalla suunnitteilla olevien maatuulivoimahankkeiden päästökompensaatiovaikutus yli 2000 ktCO₂e, esiselvitysvaiheessa olevat mukaan lukien 3700 kt CO₂e

Mahdollisuus suuriin päästövähennyksiin

Ratkaisuja oikeaan suuntaan tarvitaan nyt. Päästövähennykset eivät toteudu itsekseen ja näkyvät vaikutukset vaativat vuosikymmeniä.

Ei ole mitään syytä painaa päätä pensaaseen, keinoja on!

Laskennat perustuvat POPilmasto-hankkeessa tehtyjen selvitysten skenaarioihin, jotka löytyvät www.pohjois-pohjanmaa.fi/popilmasto/selvitykset. Luvut ovat teoreettisia ja suuntaa antavia. Maatalouden osalta luvut on laskettu Rambollin resurssivirtamallin mukaisesti eli eivät ole suoraan vertailukelpoisia ALas-Hinku-laskentaan.

Turpeen energiakäytön luvut ovat pääosin päästökaupasektoria. Tuulivoimahankkeiden lähde: Suomen Tuulivoimayhdistys ry, kompensaatioluku ALas-laskenta.